
Uchwała Plenum Naczelnej Rady Adwokackiej

Palestra 12/10(130), 56-60

1968

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

NACZELNA RADA ADWOKACKA

A. Uchwała Plenum Naczelnej Rady Adwokackiej

WYTYCZNE W SPRAWIE ROZMIESZCZENIA ADWOKATÓW I WYZNACZANIA SIEDZIB

(uchwała Naczelnej Rady Adwokackiej z dnia 15 czerwca 1968 r.)

Naczelna Rada Adwokacka na plenarnym posiedzeniu w dniu 15.VI.1968 r., mając na uwadze, że:

- zagadnienie prawidłowego rozmieszczenia adwokatów, a w związku z tym również wyznaczania siedzib, nastęrcza w działalności organów samorządu adwokackiego wiele trudności,
 - zachodzi potrzeba ujednoczenia i skoordynowania działalności wojewódzkich rad adwokackich w tym względzie,
- na zasadzie art. 55 ust. 1 pkt 4 u.o.u.a.

uchwała

następujące wytyczne:

I

Zgodnie z przepisem art. 67 ust. 2 u.o.u.a. rada adwokacka, gdy podejmuje uchwałę dotyczącą wpisu na listę adwokatów, wyznacza jednocześnie siedzibę, kierując się przy tym koniecznością prawidłowego rozmieszczenia adwokatów dla zapewnienia ludności należytej pomocy prawnej. Zasada ta, chociaż wymieniona w przepisie dotyczącym wpisu na listę adwokatów, ma zastosowanie także przy przeniesieniu siedziby (art. 74 ust. 1 i 75 ust. 1 u.o.u.a.).

Podstawowym zatem kryterium, w zasadzie rozstrzygającym o rozmieszczeniu adwokatów, jest wzgląd na zapewnienie ludności należytej pomocy prawnej.

II

Prawidłowa ocena tej przedmiotowej przesłanki będzie możliwa tylko wtedy, gdy rada adwokacka będzie mieć należyte rozeznanie sytuacji w swojej izbie, to zaś wymaga z kolei systematycznej i szczegółowej analizy (przeprowadzonej — zdaniem Prezydium NRA — przynajmniej raz w okresie kadencji) tych wszystkich czynników, które pozwolą na prawidłowe określenie zapotrzebowania ludności na pomoc prawną. Do czynników tych należy zaliczyć w szczególności:

- 1) liczbę spraw wpływających do danego sądu (sądów);
- 2) liczbę spraw wpływających do zespołu adwokackiego;
- 3) porównanie danych wymienionych w pkt 1 i 2. Analiza powyższa może wykazać, że mała liczba spraw w zespole lub stwierdzona tendencja do ich zmniejszania się nie jest wynikiem mniejszego zapotrzebowania na pomoc prawną, ale niedostatecznego korzystania przez ludność z pomocy prawnej adwokatów.

Zjawisko takie wymagałoby bliższego zbadania przez rady adwokackie, gdyż może ono być następstwem korzystania przez ludność z pomocy pokątnych doradców z oczywistym uszczerbkiem zarówno dla interesu społecznego, jak i samych stron. Nie można tu także wyłączyć utraty zaufania ludności do miejscowych adwokatów, co z kolei mogłoby prowadzić do konieczności zainteresowania się przez radę adwokacką poziomem zawodowym i etycznym oraz postawą społeczną adwokatów. Oczywiście zjawiska takie świadczyłyby o istnieniu pewnych nieprawidłowości, ale nie przesądzałyby o przyczynach;

- 4) obroty osiągane przez zespół w danym roku w porównaniu z latami ubiegłymi oraz w porównaniu z liczbą spraw, o czym mowa wyżej w pkt 1 i 2;
- 5) liczbę mieszkańców na danym terenie oraz strukturę gospodarczą. Dane te mogą się okazać pomocne w szczególności w tych sytuacjach, w których zachodzące zmiany w ustawodawstwie będą musiały wywrzeć swój wpływ w zakresie zapotrzebowania na pomoc prawną. Przykładowo jedynie należy wskazać, że w niektórych ośrodkach występowała znaczna liczba spraw odszkodowawczych z tytułu wypadków przy pracy, a ich ubytek — w wyniku nowego ustawodawstwa — będzie miał swój ujemny wpływ w zakresie zapotrzebowania ludności na pomoc prawną ze strony adwokatów, co z kolei nie będzie obojętne dla rozmieszczenia adwokatów;
- 6) wiek adwokatów w danym zespole. Podeszły wiek adwokatów, zbliżający ich do okresu emerytalnego, może nasuwać potrzebę zapewnienia dopływu nowych adwokatów, szczególnie w małych liczebnie zespołach, w których przejście adwokata na emeryturę może postawić zespół wobec groźby likwidacji.

Powyższe przesłanki, wymienione jedynie przykładowo, wskazują na konieczność dokonywania systematycznych okresowych analiz dla uzyskania właściwego obrazu w zakresie prawidłowego rozmieszczenia adwokatów. Analizy te powinny być odpowiednio aktualizowane.

III

Wyznaczając siedzibę, rada adwokacka — niezależnie od omówionych wyżej przedmiotowych przesłanek — powinna rozważyć także subiektywne względy dotyczące danego adwokata (postawę społeczno-polityczną i zawodową, sytuację rodzinną zdrowotną itd.). W razie kolizji pomiędzy tymi dwoma rodzajami przesłanek wzgląd na dobro ogólne (zapotrzebowanie ludności na pomoc prawną) musi górować nad interesem osobistym adwokata, jak to już zostało podkreślone przez NRA w jej poprzednich uchwałach (patrz uchwała WW z 4.VII.1958 r., „Palestra” z 1959 r. nr 2—3, s. 115), a co nie straciło dotychczas swej aktualności.

IV

Wiele trudności nastęrcza radom adwokackim z jednej strony duża (a w takich ośrodkach jak np. Warszawa czy Kraków, nawet bardzo duża) liczba adwokatów ubiegających się o przeniesienie z ośrodków terenowych (czy z okręgu innych izb) do miast wojewódzkich, a z drugiej strony niedostateczna liczba adwokatów w małych ośrodkach. Ze względu na to, że z miast wojewódzkich do ośrodków terenowych dojeżdżają adwokaci od dawna ubiegający się o przeniesienie do miast wojewódzkich, niektóre rady adwokackie przyjęły zasadę przenoszenia siedzib do tych miast w wypadkach wyjątkowych, usprawiedliwionych nadto wieloletnim okresem dojeżdżania oraz niemożnością zmiany miejsca zamieszkania.

Taka polityka rad adwokackich — niezależnie od przejawianych intencji — nie może być uznana za prawidłową, gdyż stawiałaby w uprzywilejowanej sytuacji

adwokatów starszych wiekiem, co — jako zasada — nie może być uznane za słuszne. Polityka taka doprowadziłaby w konsekwencji do dalszego podwyższenia wieku adwokatów w miastach wojewódzkich lub w dużych ośrodkach z oczywistym uszczerbkiem dla tendencji do stopniowego odmładzania adwokatury.

Dopływ do miast wojewódzkich, odbywający się zresztą wyjątkowo, musi uwzględniać równoległe dwie tendencje: jedną, zmierzającą do odciążenia od dojazdów do ośrodków terenowych tych adwokatów, którzy z usprawiedliwionych przyczyn nie mogą osiedlić się w tych ośrodkach, i drugą, wspomnianą już wyżej tendencję do stopniowego odmładzania. Wydaje się, że polityka rad premiująca siedzibę w mieście wojewódzkim tych adwokatów, którzy złożyli egzamin adwokacki ze szczególnie dobrym wynikiem, jest prawidłowa, dopinguje ona bowiem do osiągania lepszych rezultatów szkoleniowych.

V

Skoro wyznaczenie siedziby w mieście wojewódzkim, przynajmniej w większości izb, może być traktowane jako odstępstwo od zasady niezwiększania i tak już wystarczającej liczby adwokatów, to przedstawionych wyżej uwag w zakresie stopniowego odmładzania adwokatury nie można rozumieć jako sztywnej zasady wyznaczania siedziby w tych miastach jedynie młodym adwokatom. Rady adwokackie już podczas wpisu na listę aplikantów adwokackich zwracają uwagę na to, że odbywanie aplikacji w mieście wojewódzkim nie przesądza wcale sprawy wyznaczenia siedziby w tym mieście po egzaminie adwokackim, z reguły bowiem młodzi ludzie łatwiej mogą zorganizować sobie warunki pracy i życia poza miejscem dotychczasowego zamieszkania aniżeli starsi wiekiem, związani rodzinnymi i zdrowotnymi czy mieszkaniowymi względami z dotychczasowym miejscem zamieszkania. Podkreślić należy, że właśnie celem ułatwienia adwokatom przenoszącym się do okręgów wykazujących zapotrzebowanie na pomoc prawną stworzone zostały przez NRA bodźce ekonomiczne (pomoc mieszkaniowa, zwrot kosztów przeniesienia itp.). Rady adwokackie mają w każdym razie obowiązek zapewnić — oczywiście w ramach prawidłowego rozmieszczenia — ewentualne wolne miejsca w okręgu swej izby przede wszystkim dla egzaminowanych aplikantów adwokackich.

VI

Przy analizie i planowaniu rozmieszczenia adwokatów nie powinno ująć uwagi rad adwokackich zagadnienie kierowania aplikantów adwokackich do ośrodków terenowych. Nie pomijając i takich spraw, jak np. możliwości szkolenia w danym ośrodku czy możliwości zamieszkania lub połączeń komunikacyjnych, uznać należy za pożądane kierowanie aplikantów adwokackich, w szczególności w końcowym okresie odbywania aplikacji, do tych ośrodków, w których według oceny rady adwokackiej będzie możliwe wyznaczenie siedziby po uzyskaniu wpisu na listę adwokatów. Stosowanie takiej praktyki umożliwia aplikantom jako przyszłym adwokatom poznanie środowiska i zaklimatyzowanie się w nim, co może się okazać korzystne zarówno dla zapewnienia pomocy prawnej w ośrodkach odczuwających brak adwokatów, jak i dla stabilizacji tych adwokatów.

VII

Stosowane w niektórych izbach adwokackich tzw. promesy (przyrzeczenia składane przez zespoły co do przyjęcia do zespołu w razie przeniesienia siedziby) uznać należy za niepożądane, z różnych bowiem przyczyn, nie zawsze zasługujących na

pozytywną ocenę, stawiają one w uprzywilejowanej sytuacji adwokatów popie-
ranych przez zespoły. Skoro rada adwokacka w każdej chwili ma możliwość i pra-
wo zasięgania opinii zespołów w tym zakresie — jeśli oczywiście uzna to za
stosowne — to wcześniejsze wypowiedzanie opinii przez zebranie zespołu w sto-
sunku do konkretnej osoby należy uznać za zbędne i niepożądane.

VIII

Jak wykazuje praktyka, duże trudności nastęrcza radom adwokackim wykład-
nia przepisu art. 65 ust. 1 i 2 u.o.u.a. Dlatego należy wyjaśnić, że przepis ten
stwarza przedmiotowe prawa dla osób w nim wymienionych do uzyskania wpisu
na listę adwokatów, co nie może być identyfikowane z obowiązkiem wpisu w okrę-
gu tej izby adwokackiej, którą sam ubiegający się o wpis wskaże.

Ustawodawca w omawianym przepisie zapewnił jedynie prawo do wpisu na li-
stę adwokatów w ogóle, a nie w okręgu wskazanym przez samego petenta. Prze-
mawia za tym poglądem treść przepisu art. 79 u.o.u.a., w którym ustawodawca dla
osób w tym przepisie wymienionych zagwarantował — w odróżnieniu od art. 65
u.o.u.a. — nie tylko wpis na listę adwokatów, ale i siedzibę. Wykładnia po-
wyższa wskazuje, że wnioski osób wymienionych w art. 65 ust. 1 i 2 u.o.u.a.
o wpis na listę adwokatów podlegają uwzględnieniu z zastrzeżeniem co do sie-
dziby, wynikającym z zasad prawidłowego rozmieszczenia adwokatów.

IX

Dokonywane przez rady adwokackie wpisy na listę adwokatów osób zajmują-
cych stanowiska wymienione w przepisie art. 70 u.o.u.a. — z zastrzeżeniem, że
w razie zamiaru podjęcia wykonywania zawodu rada adwokacka podejmie de-
cyzje w sprawie nowej siedziby — mogą nastąpić tylko wówczas, gdy względ na
prawidłowe rozmieszczenie uzasadnia wpis na listę w tym okręgu izby adwo-
kackiej.

W praktyce okazuje się, że osoby wpisane na listę w tym trybie zmieniają
po pewnym czasie swój zamiar, rezygnują ze stanowisk wymienionych w art. 70
u.o.u.a. i przez zwiększenie liczby adwokatów wykonujących zawód w zespołach
pogarszają i tak już trudną sytuację w tych ośrodkach.

Inna nieco będzie sytuacja tych adwokatów, którzy po wystąpieniu z zespó-
łów adwokackich objęli stanowiska wymienione w art. 70 u.o.u.a., aby z kolei,
z różnych zresztą przyczyn, rezygnując z tych stanowisk, ubiegać się o przyję-
cie do zespołów adwokackich. W wypadkach takich zasadą powinno być umożli-
wienie tym adwokatom powrotu do zespołów adwokackich w tej samej siedzi-
bie, chyba że szczególnie ważne powody nie pozwalają na uwzględnienie wnio-
sków w tym zakresie.

X

Odrębnym problemem jest sprawa wpisu na listę adwokatów osób, które wkro-
czyły w wiek emerytalny bądź są na emeryturze. Jak to już stwierdziło Prezy-
dium NRA w swej uchwale z dnia 4.II.1965 r. („Palestra” z 1965 r. nr 3, s. 53),
który to pogląd NRA całkowicie podziela, celem przepisu art. 19 u.o.u.a. jest z jed-
nej strony — i to przede wszystkim — potrzeba uchronienia ludności przed nie-
właściwą czy choćby niedostateczną pomocą prawną, jaką mogliby otrzymać od
adwokatów, którzy utracili zdolność do wykonywania zawodu na skutek upadku sił
fizycznych lub umysłowych, a z drugiej — zapewnienie właściwej realizacji posta-
nowień u.o.u.a. dotyczących udziału członków zespołu w jego pracy i dochodach.

Wzgląd ten nabiera szczególnego znaczenia, gdy o wpis na listę adwokatów ubiega się osoba w podeszłym wieku (powyżej 65 lat), co samo przez się może naruwać poważne wątpliwości co do przydatności zawodowej osoby ubiegającej się o wpis. W wypadkach takich rada adwokacka powinna rozważyć, w jakim stopniu podeszły wiek spowodował upadek sił fizycznych czy umysłowych i w jakim zakresie istnieje możliwość wykonywania zawodu adwokata, zgodnie z zasadami wyżej podanymi.

Wzgląd powyższy nie może, oczywiście, prowadzić do mechanicznego nieuwzględniania wniosków o wpis na listę adwokatów osób w podeszłym wieku.

B. Uchwały Prezydium Naczelnej Rady Adwokackiej

SPROSTOWANIE

W nrze 7—8 (127—128) „Palestry” z br., w dziale uchwał Prezydium Naczelnej Rady Adwokackiej, na str. 114 błędnie wydrukowano tezę uchwały Prezydium NRA z dnia 6.VI.1968 r. przez opuszczenie słowa „nie” po słowie „osób”.

Powyższy błąd zniekształca zupełnie treść uchwały, a sam tekst sprzeczny jest z treścią końcowego ustępu uzasadnienia. Pełny więc tekst tezy powinien brzmieć:

„Przepis art. 65 ust. 3 u. o u.a., zawierający czasowe ograniczenie w wyznaczaniu siedziby byłych sędziów i prokuratorów, jest przepisem szczególnym i wyjątkowym, nie ulega zatem wykładni rozszerzającej i nie może być stosowany do osób nie wymienionych w art. 65 ust. 1 u. o u.a.”

Za błąd przepraszamy szanownych Czytelników.

1. UCZCZENIE 50-LECIA ODZYSKANIA NIEPODLEGŁOŚCI PAŃSTWA POLSKIEGO Z UWZGLĘDNIENIEM HISTORII ADWOKATURY W TYM OKRESIE (uchwała Prezydium Naczelnej Rady Adwokackiej z dnia 25 lipca 1968 r.)

Prezydium Naczelnej Rady Adwokackiej, na posiedzeniu w dniu 25 lipca 1968 r.,

postanowiło:

- 1) zorganizować w Warszawie w listopadzie br. uroczystą akademię związaną z 50-leciem odzyskania niepodległości Państwa Polskiego i historią adwokatury w tym okresie;
- 2) podjąć starania w Ministerstwie Sprawiedliwości o poparcie wniosków o odznaczenia państwowe dla najbardziej zasłużonych adwokatów;